

*Κ' ὤμοσε πάντα νᾶχη
Μὲ τήνη γῆν ἀμάχη.
Τῆς γῆς ἡ ἀμαρτία*

*Καὶ ὁ φθόγος εἶν' αἰτία
Ποῦ φέραν τὰ στοιχεῖα
Σὺς τέτοια δυστυχία.*

Τὸ ὄνομα τοῦ ἄλλοεθνοῦς Μομάρς ἴσως νὰ μὴ εἶχε θέσιν εἰς συγγραφὴν ἐξετάζουσαν τὰ πνευματικὰ Ἑλλήνων συγγραφέων δημιουργήματα, τῶν ὁποίων τὸ σύνολον ἀποτελεῖ τὴν νέαν ἑλληνικὴν λογοτεχνίαν. Ἀλλὰ τὸ μακρόστιχον ποίημα τοῦ ἄλλοεθνοῦς αὐτοῦ ποιητοῦ, τὸ ὁποῖον φέρει τίτλον «Βοσπορομαχία» εἶναι κατὰ τὸ θέμα του τόσο ἑλληνικόν, διὰ τὴν γλῶσσάν του τόσο πολύτιμον μνημεῖον καὶ διὰ τὴν ἐπίδρασιν, τὴν ὁποίαν ἔσχεν ἐπὶ τῆς ἐκδηλώσεως τῶν Φαναριωτῶν ποιητῶν, κατέχει τόσο ἀξιοσημεῖωτον θέσιν εἰς τὴν ἑλληνικὴν παραγωγὴν τῆς Φαναριωτικῆς σχολῆς, ὥστε θὰ ἦτο παράλειψις μεγάλη ἢ μὴ ἀναγραφὴ του ἐνταῦθα καὶ ἡ ποιά τις ἐξέτασις του. Αἱ περὶ τοῦ Μομάρς βιογραφικαὶ πληροφροῖαι εἶναι ὀλίγισται καὶ αὗται ἐξάγονται περισσότερον ἐκ τοῦ ἰδίου βιβλίου. Ἀπὸ τὸν τίτλον αὐτοῦ μανθάνομεν ὅτι ἦτο «πρῶτος διερμηνεὺς (Δραγουμάνος) τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβους τοῦ Αὐστριακοῦ Κράτους» καὶ ὅτι συνέθεσε τὸ ποίημά του «Βοσπορομαχία»¹, εἰς ἀνδρικὴν ὄν ηλικίαν, κατὰ τὸ 1752. Ἄλλ' αἱ περὶ τοῦ ποιήματός του πληρο-

1.— Ὁ πλήρης τίτλος τοῦ ποιήματος κατὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ 1792, τὴν ὁποίαν ἔχω ὑπ' ὄψιν μου, εἶναι οὗτος: «Βοσπορομαχία, ἡγουν φιλονεικία Ἀσίας καὶ Εὐρώπης εἰς τὸ Κατάστημα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ποίημα συντεθὲν κατὰ τὸ ἀφνὸν σωτήριον ἔτος, ὑπὸ τοῦ ποτὲ ἐνδοξοτάτου καὶ ἀξιόπρεπτατάτου Κυρίου Σενιὸρ Μομάρς, Πρώτου Δραγουμάνου, τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβους τοῦ Αὐστριακοῦ Κράτους. Νῦν δ' αὖθις τύποις ἐκδοθὲν μετὰ δύο ἄλλων ποιημάτων Ἠθικῶν, καὶ μετὰ πλείστης ἐπιμελείας διορθωθὲν. Ἐντίθησιν 1792». Ὁ ἐκδόσας τὸ ποίημα Κρῆς λόγιος Κήρυκος Χαιρέτης ἀφιερώνει τὴν ἐκδοσὶν του δι' ἐμμέτρου προσφωνήσεως «τῷ τιμιωτάτῳ καὶ χρησιμωτάτῳ Κυρίῳ Κυρίῳ Γεωργίῳ Κριτζοτάκῃ τῷ λίαν μοι περιποθήτῳ», εἰς δὲ τὸν πρόλογόν του ἀφηγεῖται καὶ τὴν αἰτίαν τῆς συνθέσεώς του.— Ἡ πρώτη ἐκδόσις τῆς «Βοσπορομαχίας» ἐγένετο κατὰ τὸ 1766 εἰς Λειψίαν ἐπιστατήσαντος εἰς ταύτην τοῦ Ἑθνείου Βουλγάρεως. Ἴδε περὶ τούτου εἰς: 1) Biographie de l' archevêque Eugène Bulgari etc. Athènes imprimerie de P. A. Sakellarios 1860. pag. XXXXIII καὶ 2) Π. Α. Οἰκονόμος εἰς ἄρθρον του «Περὶ τῆς Βοσπορομαχίας» εἰς Περιοδικὸν «Πανδῶρα» τόμος ΙΕ' (Ἀπρίλιος 1864—Ἀπρίλ. 1865) σελ. 69-70—Περὶ τοῦ ποιήματος τούτου ὑπάρχουν ἄλλαι τινὲς πληροφροῖαι ἐνδεικτικαὶ τῆς ἐπιπολαιότητος μετὰ τῆς ὁποίας παλαιό-